

Naslov članka/Article:

Sorške kresnice – od ženskega pevskega ansambla do diskografije

Avtor/Author:

Franc Križnar

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Glasba v šoli in vrtcu št. 1-2/2016, letnik 19

ISSN 1854-9721

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/glasba-v-soli-in-v-vrtcu/>

Sorške kresnice – od ženskega pevskega ansambla do diskografije

Ženska vokalna skupina **Sorške kresnice** v zasedbi 12 pevk (po 4 na vsakem od treh pevskih glasov: 1.–3.) prepevajo v okviru Kulturno umetniškega društva »Otona Župančiča« v Sori pri Medvodah od leta 2010. Pevska skupina se je oblikovala na pobudo deklet starejše folklorne skupine. Njihova umetniška voditeljica in hkrati pevska je **Polona Kopač Trontelj**, šolana glasbenica, pevska in pedagoginja. Njihov napredek je več kot očiten, saj so od začetnega dvoglasja prešle k štiriglasnemu petju. Od njihovega prvega koncerta (v januarju 2012) je minilo že kar nekaj časa, zato pa imajo za seboj že številne nastope doma in v tujini. Izdale so tudi že dva CD-ja. Njihova »zaščitna znamka« pa je že dolgo pokojni pedagog in avtor Janez Tome (1942–2002), saj imajo Sorške kresnice nemalo njegovih (avtorskih in prirejenih) zborovskih dela tako na sporedih kot na posnetkih. Večinoma nastopajo in snemajo same (a cappella), pogosto pa k sodelovanju vabijo še druge glasbenike, prav tako jih vabijo v goste tudi drugi (orkestri, zbori ...).

Šelestenje sanj (CD, 2013)

Ta projekt oz. diskografski prvenec Sorških kresnic je izdan v spomin na Janeza Tometa. Saj so na plošči samo njegova avtorska (skladateljska) dela, ki jih je uglasbil na besedila oz. poezijo Neže Maurer, Maruške Sedlak, Martine Bidovec, Ivana Minat-

tija, Janje Krhlikar Škapin in Silva Terška. 22 predstavljenih pesmi oziroma dobrih 33 minut (33'23") so Sorške kresnice razdelile v dve poglavji: prvo ima podnaslov »Kjer gnezdijo sanje ...« Prežemata jih upanje in optimizem in so po vsebini izpovedne. Opevajo odnose, ljubezen in voljo do življenja. Drugo poglavje Tometovih uglasbitev pa ima podnaslov »... in odletajo proč.« To vsebuje pesmi, ki odražajo skladateljevo žalost ob težkih trenutkih; teh pa ob poznavanju Tometove biografije niti ni bilo malo. Predstavljajo razmišljanje in spraševanje o smislu, kako človek raste in se spoprijema s srčno bolečino. In tako, bolj optimistično kot ne, je njihovo petje: mladostno,

tehnično čisto in interpretacijsko zanimivo; novo, inovativno. Od sicer uvodnega enoglasja, s spremljavo kitare se počasi razvije do dvoglasja, spremljava pa se preko (električne) klavirske tudi razvije v največ dvoglasje. Njihova umetniška voditeljica, mezzosopranistka Kopač Trontelj pa se predstavi v *Žalostinki* tudi kot solistka v samospěvu. Kitaristu Alešu Jelnicarju in kasneje pianistu Tilnu Bajcu se proti koncu v tistem bolj nostalgicnem delu občasno pridružita še flavtistka Ema Gortnar in harmonikar Mitja Jeršič. Skratka, že prva plošča ali neke vrste diskografski prvenec Sorških kresnic je poln odličnega petja, tako v programskem kot izvedbenem smislu pa ima več kot le »rep in glavo.« Sadovi pokojnega Janeza Tometa so očitno več kot obrodili sadove, saj gre za smiselno in zaokroženo celoto, tudi za neke vrste »new age« ozvočenja otroškega ali mladinske pevskega zbora, kateremu se spored in interpretacije Sorških kresnic kot tipičnega ženskega zbora še najbolj približujejo. Žal na tej plošči (ki je izšla v samozaložbi) ni navedenih ostalih protagonistov, kajti tudi po tehnični strani bi plošči lahko pripisali določene superlative. Oblikovanje plošče je delo Lada Vidmarja, tonsko pa sta jo oblikovala in izdelala Bart Studio Ladja in Studio Krajnik (iz Škofje Loke). Da je temu res tako, so mlade izvajalke zapisale tudi kot neke vrste kolektivno pesem in s tem več kot povezale literarno in glasbeno umetnost, tisto, ki jo največ in praviloma predstavljajo na tej plošči. Ta pesem se potem ponovi tudi na njihovi drugi plošči:

»Spoznale smo se v

Otroških letih, ko nas je

Razveseljevalo že petje mater,

Še danes se v Sori zbiramo,

Kjer prepevamo, se družimo in

Ena drugi nagajamo.

Kresnice nastopamo ob

Različnih priložnostih.

Enostavno smo v okolici

Sore nepogrešljive

Naš repertoar obsega ljudske

In umetne pesmi, ki jih z veseljem zapoje

Cvet mladih deklet, pod vodstvom

Edinstvene Polone Kopač Trontelj.«

Z omenjeno pesmico in akrostihom, iz katerega izhaja tudi naslov tega mladega ženskega pevskega ansambla, vokalna skupina nekako zaključuje tole svojo prvo predstavitev.

Ne da bi vedel za njihov diskografski prvenec, sem bil (neformalno) povabljen na eno od njihovih vaj (28. 12. 2013) in tudi ne, da bi vedel, da so tudi že na tej pripravljale pesmi za nova snemanja. In sem zapisal (na njihovo pobudo oz. željo):

»[...] četudi je njihovo žensko ansambelsko petje mlado (komaj dve leti bolj resnega dela je za njimi, mladi pa so tudi njihovi glasovi) praviloma enoglasno in se temu tu pa tam priključi tudi dvoglasje. Zato pa so glasovi jasni in zdravi (naravni), intonančno in ritmično je njihovo petje zgledno pa tudi dikcije besedil se jim ni treba sramovati. ... Prav na tem koncu, od koder pevke prihajajo, je morda tega malo manj, zato pa je tudi kvalitetno in opazno z več zornih kotov. Očitno tradicija v Sori. Tu je zagotovo največ opravil tamkajšnji koržupnijske cerkve sv. Štefana in eden njihovih prvih organizatorov Miha Gaber, pa tudi bližnje šolanje v Preski z nekdanjim učiteljem glasbe J. Tometom, je pustilo svoje pozitivne sadove. Skratka, zbor, četudi komorni oz. ansambelski ženski pevski zbor, je postavljen, za svoje delo ima primeren repertoar, ki se bo gotovo še razširil, morda tudi malce otežil, ima profesionalno vodjo in pa vsaj delno, če že ne pretežno, šolane pevke. Pa tudi njihovi uspehi, ki prihajajo prav v zadnjem času, dajejo dekliskemu pevskeemu zboru Sorške kresnice nov veter v njihova jadra. ... Tako se pesmi razlegajo po tratih med severnim obrobjem Polhograjskih dolomitov do bližnje reke Sore. Gre vsekakor za mnogo več kot le za ljubiteljsko petje, gre za petje, ki že zdaj zasluži kakšno zunajglasbeno podporo. Kajti v ta mlad ansambel je vredno pričeti vlagati tudi širše; ne le krajevno in lokalno, temveč še več; najmanj, kar je: tudi občinsko in celo državno [...].« (F. Križnar, tipkopis, januar 2014; hrani avtor).

Šelestenje otroških sanj (CD, 2015).

Druga plošča Sorških kresnic še vedno obuja spomin na že omenjenega pedagoga in skladatelja Janeza Tometa. Saj se njegove pesmi še dandanes v naslednjih generacijah prepevajo od ust do ust. Občani Medvod (Preska, Sora, ...) so jih peli pri pevskih zborih. Ker gre na tej »Tometovi« plošči za otroške in mladinske zборе, so Sorške kresnice tokrat povabile k sodelovanju Otroška pevska zbor OŠ Pirniče in OŠ Simona Jenka Smlednik, katerih zborovodkinja je Ema Gortnar.

Janez Tone, Šelestenje otroških sanj

Ta plošča prinaša 30 novih pesmi, razdeljene na tri poglavja. V prvo poglavje »narava« so uvrščene pesmi, ki nas ponesejo v vsakdanje dogajanje v naravi, najprej skozi dan in nato se nadaljuje skozi celo leto. Drugo poglavje »živalskih« pesmi predstavlja naslove različnih živali. Te govorijo o odnosih in povezavi med naravo, živalmi in ljudmi. Tretje poglavje, naslovljeno z »otrok« pa vsebuje pesmi, ki se navezujejo na otroka in njegova čustva, igrivost, izkušnje, domišljijo in predvsem ljubezni ter hvaležnosti med otrokom in materjo. Že znanim tekstopisecem se spet izključno Tometovim uglasbitvam zdaj pridružita še Oton Župančič in avtor glasbe sam. Tudi tukaj, tako kot na prvi plošči, je spet nekaj neznanih avtorjev. Zanje izvajalke prosijo poslušalce svoje diskografije, da jim pri tem še pomagajo, kar pomeni, da imajo tako z nadaljevanjem tega dela in v tej smeri, torej tudi s Tometovo glasbo, še nove načrte. Tudi ta splet Tometove glasbe je izključno vokalno-instrumentalen, zato so poleg že navedenih protagonistov pri njenih posnetkih sodelovali še flvtistka E. Gortnar in pianista Andrej Goričar ter T. Bajec. Njihova umetniška voditeljica P. Kopač Trontelj spet zapoje sama, in sicer dva samospeva : *Svitanje* in *Dva majcena šopka*. Tokratna spremna knjižica je že bogatejša in poleg

ponovitve življenjepisa Janeza Tometa (povzeto po diplomski nalogi Eme Gortnar Univerze v Ljubljani z naslovom *Ustvarjalnost glasbenega pedagoga Janeza Tometa*) prinaša še Zgodbico. Ta med mlade poslušalce in izvajalce prinese komentarje k posameznim pesmim, a zaradi njihovega velikega števila ne vseh. Navedeni so še vsi izvajalci, nov oblikovalec (Taddea Drusovich), ploščo je spet posnel škofjeloški Studio Krajnik, izdajatelj je Kulturno društvo »Otona Župančiča« iz Sore pri Medvodah.

Poleg običajnih kvalitet in pohval omenjeni plošči Sorških kresnic pomenita po eni strani zagotovo sprejemljivo in z vsemi pedagoškimi referencami bogato diskografsko literaturo za naš osnovnošolski sistem, zahvalo vsem sodelujočim, njihovo afirmacijo zunaj šolskih zidov, spodbudo še drugim za podobne dosežke in nenazadnje povsem suvereno metodično in didaktično gradivo za osnovno šolo. Kar sami od sebe pa kličejo omenjeni (diskografski) dosežki po morebitnih notnih izdajah Tometove glasbe, te še tako prepotrebne literature za zborovodje naših osnovnošolskih zborov. Da bi le njegova glasba prišla v roke še preostalim zborovodjem otroških in mladinskih pevskih zborov.